

Vergaderjaar 2013–2014

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 1128

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 maart 2014

Naar aanleiding van de voortgangsmissie van de Trojka van het IMF, de Europese Commissie en de ECB naar Cyprus van 29 januari tot 12 februari 2014 heeft de Europese Commissie onlangs het derde formele voortgangsrappport opgesteld. De missie heeft beoordeeld hoe het staat met de uitvoering van de maatregelen waaraan Cyprus zich in het kader van het leningenprogramma van het IMF en het ESM heeft gecommitteerd. Het voortgangsrappport vormt de basis voor het besluit door het ESM over de uitkering van de vierde tranche uit het ESM-leningenprogramma van Cyprus. De vierde tranche zal in totaal 236 miljoen euro bedragen. Hiervan is 150 miljoen euro afkomstig van het ESM en 86 miljoen euro van het IMF.

Door middel van deze brief wil ik de Tweede Kamer informeren over de belangrijkste conclusies uit het voortgangsrappport. Na formele goedkeuring van de uitkering van de vierde tranche door de ESM Raad van Bewind zullen het voortgangsrappport en het aangepaste *Memorandum of Understanding* (MoU) publiekelijk beschikbaar komen, deze zijn op het moment van schrijven nog niet openbaar. Na afloop van de missie heeft de Trojka een gezamenlijke verklaring afgegeven over de conclusies van de missie. Deze verklaring vindt u in de bijlage¹.

Conclusies uit het derde voortgangsrappport

Het rapport van de Commissie beschrijft de macro-economische ontwikkelingen en de maatregelen die Cyprus genomen heeft om te voldoen aan de conditionaliteit uit het MoU op budgettair, financieel en structureel-economisch gebied. Het oordeel van de Trojka is dat Cyprus tot nu toe voldoet aan de conditionaliteit behorende bij het steunprogramma, hoewel er significante risico's blijven bestaan. Op een beperkt aantal gebieden liep de implementatie enige vertraging op. Om deze reden zijn twee «*prior actions*» op het gebied van privatiseringen en een

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

wet ten aanzien van begrotingsraamwerken vastgesteld. Cyprus heeft volgens de Trojka inmiddels aan deze *prior actions* voldaan.

Economische situatie

Uit het derde voortgangsrapport blijkt dat de recessie in 2013 minder heftig was dan eerder verwacht. In 2013 kromp de economie met 6%, wat bijna 2 procentpunt minder is dan werd geraamd tijdens de tweede voortgangsmisssie. Vooral consumentenbestedingen, de toeristensector en de dienstensector deden het beter dan verwacht. De economische situatie blijft echter uitdagend door de noodzaak tot het afbouwen van private en publieke schulden en verslechterde arbeidsmarktomstandigheden. Voor 2014 wordt, in lijn met de voorspelling uit het vorige voortgangsrapport, een krimp verwacht van 4,8% en hierna zal de economie in 2015 naar verwachting weer met circa 1% groeien. De arbeidsmarkt blijkt flexibel met een relatief snelle aanpassing van arbeidskosten per eenheid product. Desondanks is de werkloosheid in 2013 snel opgelopen tot 17,5% en zal deze in 2014 naar verwachting verder oplopen tot 20%. De verwachting is dat de arbeidsmarkt in 2015 weer tekenen van herstel laat zien. De Trojka benadrukt dat significante neerwaartse risico's blijven bestaan en dat tijdige implementatie essentieel is voor het succesvol slagen van het programma.

Budgettaire situatie

De raming voor het EMU-saldo in 2013 is naar beneden bijgesteld en is nu – 5,5% BBP. Dit is significant beter dan de – 7,8% BBP waar ten tijde van de tweede voortgangsrapportage van werd uitgegaan, en is voornamelijk het gevolg van strenge controle op de uitgaven en een beter dan verwachte macro-economische ontwikkeling. Voor 2014 is de raming voor het EMU-saldo naar beneden bijgesteld naar – 5,8% BBP. De staatsschuld zal in 2013 waarschijnlijk uitkomen op 112% BBP, pieken op 126% BBP in 2015 en daarna geleidelijk dalen naar 104% BBP in 2020. Deze ramingen blijven zeer gevoelig voor tegenvallers op het gebied van gerealiseerde economische groei en implementatie van budgettaire maatregelen.

Financiële sector

Cyprus heeft wederom stappen gezet in het herstructureringsproces van de financiële sector. De Bank of Cyprus en de Hellenic Bank gaan zich nu richten op het implementeren van de onlangs vastgestelde herstructureringsplannen die zien op o.a. het inkrimpen van de balans en het sluiten van branches. De herstructurering van de coöperatieve bankensector verloopt langzamer. In maart dienen de banken in de sector gefuseerd te zijn tot 18 entiteiten, waarna de herkapitalisatie afgerond kan worden. Het terugdringen van het aantal non-performing loans (NPL's) en schuldreductie in de private sector zullen de komende tijd een uitdaging vormen bij verder herstel van de financiële stabiliteit. Er is onder andere aandacht voor het verbeteren van de faillissementsregelgeving voor personen en bedrijven en het aanpakken van het gebrek aan informatie en ervaring bij de afdelingen bij de banken die zich bezig houden met achterstallige leningen. De milestones die verbonden waren aan het eerste stadium van de roadmap voor stapsgewijze afschaffing van de kapitaalcontroles zijn inmiddels behaald en de Cypriotische autoriteiten zijn nu begonnen met het geleidelijk en gecontroleerd afbouwen van de restricties behorende bij de volgende stap. Het gaat onder andere om het afschaffen van de restricties ten aanzien van het opnemen van geld van spaarrekeningen. Verder loopt de implementatie van de maatregelen uit het opgestelde actieplan tegen witwassen tot nu toe naar behoren. Daarnaast heeft Cyprus onlangs een actieplan opgesteld naar aanleiding van de

uitkomsten van een peer review in november 2013 door het *OECD Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes* over informatie-uitwisseling voor belastingdoeleinden in de periode 2009–2012.

Structurele hervormingen

De Trojka concludeert dat ook bij de implementatie van structurele hervormingen voortgang is geboekt. Het Cypriotische parlement heeft onlangs de wet met betrekking tot budgettaire verantwoordelijkheid en begrotingssystematiek aangenomen. Door middel van deze wet versterkt Cyprus het begrotingsraamwerk door onder andere de afspraken uit het six-pack, het two-pack en het Verdrag voor stabiliteit, coördinatie en governance vast te leggen. Ook voorziet de wet in de oprichting van een onafhankelijke Begrotingsraad en regels over de inkomsten uit gas. Het aannemen van deze wet was een *prior action* voor de uitkering van deze vierde tranche uit het ESM. Ook het aannemen van de privatiseringswet was aangemerkt als *prior action*. De wet werd op 4 maart jl. aangenomen door het Cypriotische parlement en creëert een institutioneel kader voor het privatiseringsproces en het bijbehorende besluitvormingsproces. Ook hebben de Cypriotische autoriteiten een meer gedetailleerd privatiseringsplan ingediend dat een tijdslijn bevat voor de privatiseringen. Naar aanleiding van de motie van de Leden Nijboer/Klaver (Kamerstuk 21 501-07 nr. 1039) ga ik ook in op hervormingen met invloed op de sociaal economische situatie in Cyprus. Sinds de vorige voortgangsmissie heeft Cyprus verdere stappen gezet op het gebied van pensioenhervormingen, er is bijvoorbeeld voor gezorgd dat pensioenhervormingen bij de overheid nu ook zijn gaan gelden voor de bredere publieke sector. Ook zijn maatregelen genomen op het gebied van jeugdwerkloosheid en het activeringsbeleid voor de arbeidsmarkt. De inspanningen met betrekking tot de hervormingen van de gezondheidszorg en de sociale zekerheid zouden volgens de Trojka moeten worden verhoogd. Het gaat hier om hervormingen die de efficiëntie van de gezondheidszorg moeten vergroten en hervormingen met betrekking tot het minimum inkomen.

Conclusie

Naar het oordeel van het IMF, de Europese Commissie en de ECB blijft het macro-economische aanpassingsprogramma *on track*. Cyprus heeft opnieuw stappen gezet op budgettair vlak en in de financiële sector, terwijl de macro-economische situatie zich beter ontwikkelt dan aanvankelijk was voorzien. Op het gebied van structurele hervormingen zal Cyprus, naar het oordeel van de Trojka sneller vooruitgang moeten boeken. De Trojka is van mening dat Cyprus aan de vastgestelde *prior actions* heeft voldaan en dat Cyprus hiermee voldoet aan de conditiona-liteit behorende bij de vierde tranche. Nederland onderschrijft het oordeel van de Trojka en is voornemens om in te stemmen met vrijgave van de 150 miljoen euro afkomstig van het ESM, in samenhang met de voorziene instemming van de IMF Board met uitkering van de 86 miljoen euro van het IMF aan Cyprus.

De Minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem